

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Họ và tên NCS: Phạm Thu Hằng

Đề tài: *Lịch sử - văn hóa địa phương trong hoạt động giáo dục của bảo tàng tỉnh, thành phố ở Việt Nam*

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đặng Văn Bài

Ngành: Văn hóa học

Mã số: 9229040

Tên cơ sở đào tạo: Viện Văn hóa Nghệ thuật quốc gia Việt Nam

NỘI DUNG TRÍCH YẾU

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu

1.1. Mục đích nghiên cứu

Luận án nghiên cứu, làm rõ nội dung, phương thức phản ánh, chuyển tải lịch sử - văn hóa địa phương trong hoạt động giáo dục của bảo tàng tỉnh, thành phố; từ đó đưa ra nhận định về vai trò giáo dục, bàn luận một số vấn đề đặt ra đối với hoạt động giáo dục lịch sử - văn hóa địa phương của bảo tàng tỉnh, thành phố ở Việt Nam hiện nay.

1.2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của Luận án là nội dung và phương thức phản ánh, chuyển tải lịch sử - văn hóa địa phương trong hoạt động giáo dục của bảo tàng tỉnh, thành phố (dạng bảo tàng tổng hợp trong số các bảo tàng cấp tỉnh) ở Việt Nam.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng

Luận án sử dụng cách tiếp cận liên ngành Văn hóa học, Nhân học văn hóa, Bảo tàng học, Xã hội học, Giáo dục học, Tâm lý học một cách song hành và có tính kết nối để nghiên cứu lịch sử - văn hóa địa phương trong hoạt động giáo dục của bảo tàng tỉnh, thành phố.

Một số phương pháp cụ thể được áp dụng trong Luận án bao gồm: Phương pháp nghiên cứu, phân tích, tổng hợp tài liệu; Phương pháp nghiên cứu trường hợp; Phương pháp khảo sát thực tế kết hợp với các phương pháp thu thập thông tin Xã hội học (phiếu điều tra, phỏng vấn, quan sát tham gia); Phương pháp so sánh đối chiếu.

3. Các kết quả chính và kết luận

3.1. Các kết quả chính

- Trên cơ sở lý thuyết vùng văn hóa, diễn giải và kiến tạo, nghiên cứu chuyên sâu về nội dung và phương thức phản ánh, chuyển tải lịch sử - văn hóa địa phương của bảo tàng tỉnh, thành phố qua tiếp cận thực tiễn hoạt động giáo dục của Bảo tàng tỉnh Nam Định, Bảo tàng Đák Lắc và Bảo tàng thành phố Cần Thơ.

- Khẳng định tổ hợp trưng bày hiện vật, giới thiệu di sản của bảo tàng tỉnh, thành phố là sự phản ánh chân thực, có trọng tâm về lịch sử - văn hóa của mỗi địa phương cụ thể, trong bối cảnh văn hóa vùng và mối quan hệ với quốc gia.

- Khẳng định trải nghiệm di sản văn hóa là “mẫu số chung” để kiến tạo nhận thức cho khách tham quan; các đặc điểm về lịch sử - văn hóa địa phương trở nên dễ hiểu trong sự cảm nhận trực tiếp của khách tham quan tại bảo tàng tỉnh, thành phố.

- Nhìn nhận bảo tàng tỉnh, thành phố với vai trò một không gian giới thiệu, thực hành, tương tác, trải nghiệm di sản văn hóa, lĩnh hội các kiến thức về địa phương; đóng góp thêm luận điểm có ý nghĩa khoa học về hoạt động giáo dục của thiết chế văn hóa này.

- Là tài liệu tham khảo có tính thực tiễn cho các bảo tàng tỉnh, thành phố nghiên cứu, xây dựng các hình thức hoạt động, để có thể thực hiện ngày càng hiệu quả hơn việc giáo dục lịch sử - văn hóa địa phương, phục vụ nhu cầu học tập, tham quan và hưởng thụ văn hóa của công chúng.

3.2. Kết luận

- Lịch sử - văn hóa có tính đặc thù địa phương, nhưng cũng có mối quan hệ tất yếu, không thể phân tách hoàn toàn với sắc thái văn hóa vùng miền/khu vực; đồng thời cũng là một bộ phận quan trọng cấu thành của lịch sử - văn hóa quốc gia/dân tộc. Đặc điểm, mối quan hệ của lịch sử - văn hóa địa phương cũng được phản ánh cụ thể và chuyển tải linh hoạt trong hoạt động giáo dục của bảo tàng tỉnh, thành phố.

- Quá trình truyền đạt và lĩnh hội thông điệp lịch sử - văn hóa từ bảo tàng tỉnh, thành phố ở Việt Nam đang được cải thiện. Mối quan hệ, sự tiếp xúc giữa cán bộ bảo tàng với khách tham quan được tích cực hóa, bổ sung thêm vai trò của đối tác với cả hai bên - chủ thể văn hóa. Trong không gian bảo tàng tỉnh, thành phố, các nhân tố tương tác, tham gia vào quá trình kết nối, gợi mở, trải nghiệm và nhận thức trên cơ sở các di sản văn hóa tiêu biểu của địa phương.

- Các vấn đề chủ yếu cần quan tâm trong hoạt động giáo dục lịch sử - văn hóa địa phương của bảo tàng tỉnh, thành phố là tiếp cận một cách hợp lý, hiệu quả đối với các di sản văn hóa tiêu biểu của địa phương và việc xác lập vị trí trung gian, kết nối, chia sẻ khả năng, cơ hội phát huy vốn kiến thức khởi nguồn từ bảo tàng.

Người hướng dẫn khoa học

Nghiên cứu sinh

PGS.TS. Đặng Văn Bài

Phạm Thu Hằng